

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XVI. Quomodo Justinus Philosophus Religionem Christi Romae praedicans
martyrium meruit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

mus, ordine suo inferuimus. Aliorum praterea qui in urbe Asia Pergamo sub id tempus martyrium passi sunt, acta etiamnum circumferuntur, Carpi videlicet, Papuli, & mulieris cuiusdam Agathonicae: qui post multas atque illustres fidei nostrae confessiones glorioso exitu consummati sunt.

Α Δοξαίων σωμαχθεΐσιν ἡμῖν μαρτυρίαις ὁπότε ἰαμένω. ἐξῆς ὃ καὶ ἄλλων ἐν Περγᾶμῳ πόλει τῆς Ἀσίας ὑπομνήματα μεμαρτυρημένων φέρεται, Καρπε καὶ Παπύλου καὶ γυναικὸς Ἀγαθονικῆς, καὶ πλείστας καὶ διαπρεπεῖς ὁμολογίας ἐπὶ δόξῳς τετελειωμένων.

CAPUT XVI.

Quomodo Iustinus Philosophus religionem Christi Romae predicans martyrium meruit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Ὅπως Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος τὸν Χριστὸν ὅτι τῆς Ρώμης πόλεως ἠρεσκέντων ἐμαρτύρησεν.

Huc refer Niceph. 4. 32. l. 3.

Idem temporibus & Iustinus, cuius supra mentionem fecimus, cum alterum librum pro fidei nostrae defensione Imperatoribus superiorum memoratis obtulisset, sacro martyrio exornatus est fraude ac machinationibus Crescentis Philosophi, qui vivendirationem prorsus convenientem ac respondentem Cynicae appellationi amulabatur. Quem cum ille disputans audientibus plurimis convicisset, tandem veritatis illius quam predicaverat, primum martyrio consecutus est. Hunc autem exitum vitae, idem ille verae sapientiae studiosissimus lector, in supradicto Apologetico aperte prout erat ipsi propediem eventurus, praedicat his verbis: Ego etiam expecto ut ab aliquo eorum qui Philosophi appellantur, insidiis appetat, & in nervum compingatur: ab ipso forsitan Crescente, verae Philosophiae ignaro, & vanitatis potius quam veritatis amatore. Neque enim Philosophi vocabulum meretur, qui de rebus, quas prorsus ignorat, publice loqui, & Christianos impios ac profanos affirmare non dubitat, quod gratiam capter plebeculae: errans omnino. Si enim cum doctrinam Christi nunquam legerit, eam tamen suggillat, profecto nequissimus est, & vulgi hominibus multo deterior, qui plerumque cavere solent ne de iis rebus loquantur quas ignorant, neve falsum testimonium proferant. Si vero cum eam doctrinam legerit, maiestatem illius minime intellexit; aut si intellexit quidem, verum ita ut dixi se gerit, ne forte eum Christianum esse homines suspicentur, longe adhuc ignavio- riorque iudicandus est; quippe qui popularibus atque insanis opinionibus, metuque inferiorem se esse fateatur. Neque vero illud ignorare vos velim Augustissimi Imperatores, me cum multis huiusmodi interrogationes ei pro-

Β Κατὰ τῆς τῆς καὶ ὁ μικρῶς ἀποδοθέντος μὲν δηλωθεὶς Ἰουστῖνος, δεύτερον ὑπομνήματι καθ' ἡμᾶς δογμάτων βιβλίον ἀναθεῖναι τοῖς δεδηλωμένοις ἀρχαῖσι, θείῳ καὶ ἀκαταμάχητον μαρτυρίῳ, Φιλοσόφῳ Κρίσκηνῳ τῷ φερώνυμον ὃ ὄδῳ τῆ κυριακῆ ἀποσημασιβιον τε καὶ τρόπον ἐξήλθε. τῷ ἐπιβελῶν αὐτῷ καλαρτύσανθ' ἐπέειπε πλεονάκις ἐν δὲ λόγοις ἀκροατῶν παρόντων εὐθύνας αὐτῶν τα νικηθῆνα τελουτῶν ὑπὲρ ἧς ἐπεσέβη ἀληθείας, διὰ τῆ μαρτυρίας τοῦ καὶ αὐτῶν ἀνεδήσατο. τῆτο ὃ καὶ αὐτὸς ὁ ταῖς ἀνοθεῖαις Φιλοσοφῶντασθ', ἐν τῆ δεδηλωμένῳ ἀπολογία σαφῶς ἔτιω, ὡσαύτω καὶ ἐμὸν λεν ὅσον ἔγω ἀεὶ αὐτὸν συμλήσεσθαι, ἀπολαβὼν ἀποσημαίνει τέτοις αὐτοῖς τοῖς ἡμασι. καὶ γὰρ οὐκ ἀποδοκῶ ὑπὸ πινθ' τῆ ὀνομασμένων ἐπιβελθῆναι, καὶ ξύλωσθαι ἰναγῆναι ἢ καὶ ὑπὸ Κρίσκηνῳ τῆ ἀφίλοσόφῳ καὶ φιλοκόμπῳ. εἰ γὰρ φιλόσοφος ἴπείν ἀξιὸν τὸν ἄνθρωπον, ὡς γε ἀεὶ ὧν μὴ ἐπιστολα δημοσία καλαμαρτυρεῖ, ὡς ἀθῶν καὶ ἀποβῶν χριστιανῶν ὄλων, ἀποθῆς χάριν καὶ ἡδονῶν τῶν πολλῶν. πεπλατημένῳ τῆτο πῆσαν Ἰων. εἴτε γὰρ μὴ ἐντυχὸν τοῖς τῆ Χριστῶν δάμασι καλατρέχει ἡμῶν, παμπόνηρος καὶ ἰδιωτῶν πολλῶ χείρων, οἱ φυλάτῆσαι πολλάκις ἀεὶ ὧν ὄσθ ἐπίσταται, διαλέγεσθαι καὶ ψευδομαρτυρεῖν. καὶ εἰ ἐντυχὸν μὴ σιωπῆκε τὸ ἐν αὐτοῖς μεγαλείον, ἢ σπυνοίς, πρὸς τὸ μὴ ὑποπιδοθῆναι τοιοῦτον ταῦτα ποιῆ, πολὺ μάλλον ἀγῆνης καὶ παμπόνηρος, ἰδιωτικῆς καὶ ἀλόγου δόξης καὶ φόβου ἐλάτῳν ὧν. καὶ γὰρ ἀποθῆνα καὶ ἐρωτήσαντα αὐτὸν ἐρωτήσεις τινὰς τῶν αὐτῶν, μαθεῖν καὶ ἐλέγξει ὅτι ἀληθῆναι μὲν

μηδ' ἐν Πίσιαια, εἰδέναι ὑμᾶς βέλομαι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, εἰ μὴ ἀννέχθησαν ὑμῖν αἰ κοινώνια τῶν λόγων, ἔτοιμ' ἔχ' ἕφ' ὑμῶν κοι νανεῖν τῶν ἐρωτήσεων πάλιν βασιλικὸν δὲ ἂν καὶ τὸ εἶδος εἴη. εἰ δ' ἔτι καὶ ἐγνώθησαν ὑμῖν αἰ ἐρωτήσεις μου καὶ αἰ ἐπεικὲς ἀποκρίσεις, φανεροὶ ὑμῖν ἔσιν, ὅτι ἐδ' ἐν τῶν ἡμετέρων ἐπί- σταται ἢ εἰ ἐπίσταται, διὰ τὰς ἀκρίβεις ἃ οὐ τοιαῦτα λέγειν, ὡς πρῶτον ἐφίλω, ἔφίλωσοφ' ἔφίλω, ἀλλὰ φιλόδοξ' ἔφίλω ἀνὴρ δ' εἰκνύται. ὅς γε μηδ' ἐν τῷ Σακραλικὸν ἀξίερασον ἐν ὑμᾶ. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Γεσί' ἔφίλω. ὅτι ἔφίλω τὴν αὐτῆ B πρῶτον πρὸς τὸ Κρίσκει' ἔφίλω συσχυαθεῖς ἐτελειώθη, Ταπανὸς ἀνὴρ τὸν πρῶτον αὐτῆ βίον σοφιστεύσας ἐν τοῖς ἐλλήνων μαθήμασι, καὶ δόξαν ἔσμικράν ἐν αὐτοῖς ἀπεννεμέ- ν' ἔφίλω πλεία τε συγγραμμάσιν αὐτῆ καλα- λητῶν μνημῆα, ἐν τῷ πρὸς ἑλλήνας ἰσορεῖ λέγων ὡδ' ἐπὶ καὶ ὁ θαυμασιώτατ' ἔφίλω Γε- σί' ἔφίλω ὀρθῶς ἔφίλω φώνησεν, εἰκνέται τὰς προει- ρημῆας ληταῖς. εἰτ' ἐπειπὼν ἵνα αὐτῶν τῶν φιλοσόφων, ἐπιλέγει ταῦτα κρίσκεις γουῶ ὁ ἐννεοπτεύσας τῆ μεγάλῃ πόλει, παιδερα- σία μὲν πάντας ἔφίλω ἑρηνεγκέ φιλαργυρία δὲ πάντ' ἔφίλω προσεχῆς ἦν. θανάτῳ δ' ὁ καταφρο- νεῖν συμβαλεῖται, ἔφίλω αὐτὸς ἐδ' ἐδ' ἔφίλω τὸν θά- νατον, ὡς καὶ Γεσί' ἔφίλω καθάπερ μεγάλῳ κακῷ, τῷ θανάτῳ αὐτῶν ἐδ' ἔφίλω πρᾶγμα εἰσάσας διό- τι κηρύττων τὴν ἀλήθειαν, λιχνῶς τὰς φιλο- σόφους καὶ ἀπατεῶνας ἔφίλω ἔφίλω. καὶ τὸ μὲν κατὰ Γεσί' ἔφίλω μαρτύριον τοιαύτην εἴληχε τὴν αἰτίαν.

A posuisssem, deprehendisse illum revera nihil scire. Atque ut sciatis à me verum dici, paratus sum, si forte disputationes illæ ad vestram notitiam non pervenerunt, coram vobis interrogationes iterum proponere. Neque id ab Imperatoria Majestate alienum fuerit. Si verò cum interrogationes meas, tum illius responiones ad aures vestras pervenerunt, perspicuum vobis est, illum in religione nostra profus nihil scire. Aut si scit ille quidem, sed propter auditores eloqui non audet, nequaquam Philosophus ut antea dixi, sed popularis aures captator esse deprehenditur, quippe qui pulcherrimum illud Socratis dictum parvi faciat: Nullum esse veritati antefendum virum. Haec tenus Justinus. Quem quidem, sicut ipse praedixerat, structis à Crescente infidiis, martyrio esse coronatum Tatianus vir qui primo aetatis suae tempore Rhetoricam docens, in Gentilium disciplinis summa cum laude versatus est, & qui plurima ingenii sui monumenta posteris reliquit, in libro adversus gentes testatur his verbis: Etenim Justinus vir omnium admiratione dignissimus, eos latronibus similes esse dixit. Pauca deinde interlocutus de Philosophis, haec subiungit: Crescens quidem qui in urbe Roma nidulum suum fixerat, aedis puorum amoribus, & avaritiae supra omnes mortales deditus fuit. Et qui alios hortabatur ut mortem contemnerent, ipse tantopere eam formidabat, ut Justino tanquam gravissimum malum mortem concinnaverit, eo quod ille veritatem praedicans, Philosophos helluones & deceptores esse convinceret. Et haec quidem Justino causa martyrii fuit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Περὶ τοῦ Γεσί' ἐν ἰδίῳ συγγραμμάτι μνημονεύει μαρτύριον.

CAPUT XVII.

De martyribus quorum Iustinus in suis libris mentionem facit.

Ο Δ' αὐτὸς ἀνὴρ πρὸς τὸ κατὰ αὐτὸν ἀ- γων' ἔφίλω, ἐτέρον πρὸ αὐτῆ μαρτυρησάν- των ἐν τῇ περὶ ἐρα αὐτῆ μνημονεύει ἀπολογία. χησιμῶς τῆ ἑσθῆος καὶ ταῦτα ἰσορῶν. γρά- φει δ' ὡδε. γυνή τις σιωπῆς ἀνδρὶ ἀκολα- σαίνοντι, ἀκολασαίνεσα καὶ αὐτῆ πρῶτον. ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆ Χρῆστ' διδάματ' ἔφίλω, ἐσωφρονίδη καὶ τὸν ἀνδρα ὁμοίως σωφρονεῖν πείθειν ἐπειράτο. τὰ διδάματ' ἀναφέρουσα, ἴν τε μέλλουσαν τοῖς ἐσωφρονεῖ καὶ μὴ λόγον

I Dem porro Iustinus aliorum quo- Huc refer- que qui paulo ante ipsum martyrio Niceph. perfuncti erant, in priore Apolog- c. 33. l. 3. tico mentionem facit his verbis: quae quoniam ad institutum nostrum faciunt, hic apponam: Mulier quaedam, inquit, virum habebat intemperantem. Ipsa quoque prius quidem lascivè admodum se gesserat: sed postquam salutarem Christi doctrinam accepisset, statim modestior facta, viro etiam persuadere studuit, ut castius viveret: Christiana praeccepta illi sugge-